

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRÜGYÉZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési díjak: Egyszer 4 ft. Fél évre 2 ft. Negyed évre 1 ft. Egy példány ára 8 kr. Papoknak és tanulóknak egész évre 3 ft. — Hirdetési díjak előfizetés alatt a kiadványtalanul. (Helyi Pál könyvtáron) átveszik.
Munkáinak helyenkint egyszeres kiadásra.

Feliratok szerkesztője: Dr. Vajda Emil.
Főmunkatosa: Pogány Kornél.
Hirdetési szerkesztője: Kisvási Endre.
Kitűző- és lapnyelvénytész: Kemény Árpád.
Kiadó- és lapnyelvénytész: Betege Pál.

A lap szerkesztésénél illetékteleneknek a közérdeklődés irántól eltiltunk. Kérünk meg az adtak vissza. — Hivatalos hirdetések 100 szög 2 kr. azonnali minden szög 1 kr. magán hirdetések 20 szög 3 kr. azonnali minden szög 2 kr. 30 kr. Nyitási ára 15 kr. — Hirdetés és nyitási díja előző évtől.

A helybeli dalogylet

Tíz év óta műveli az egylet a magyar dalt s jóhírnevét megállapítja az országban ama két fényes győzelem, melyellyel Epesten s Finnében kitüntette magát.

Tajai az egyletnek szorgalmas, derek iparosok, kik napi munkájukat elvégezve, hetenként 2—3-szor este összegyűlenek, hogy az édes anyanyelvben a magyar dal művelését s összehangzatos előadásukat a szép iránti érdeket fejezzék, minél több hívet szerezzenek az ének lényeges művészetének.

Városunk ama szerencsés helyzetben van, hogy ily egylettel dicsekedhetik, mely több ízben hozott dicsőséget nevére s mely Székelyföld anyavárosának letérszélén s Székelyország minden irányában beszéltetett. Eladdig nagyon ritkán fordult elő Székelyföld szíve a hírlapok hasábján, mióta azonban a székelyudvarhelyi dalárdákat fölötték s annak dalogyletét sokszor dicsérték, a város s megye ismeretesévé lón.

Nem mondom, hogy ez egylet volt az, mely egyedül áll azok között, kik a városra dicsőséget hoztak; de hogy e tekintetben nagyon hozzájárult az is bizonyos.

Ez egylet ott van mindenütt, hol az ünnepegyütt a dal hatáskörét emelni kell. Vállás s felekezet különbség nélkül részt veszen a nevezetes egyházi szertartásokban s ünnepekben. Hangversenyeket ad s az 1848-iki ünnepeket, mint annak állandó r. bizottsága rendezti minden évben s az önként befolyt adományokból több ízben segélyezett hazafias irányú törekvéseket. Jelentékenyebb összeggel járult hozzá a Petőfi s a szabadság szobrához. Általában nem az anyagi haszonért küzd, hanem, hogy a magyar dal hangzatos s annak minél több hívet szerezzen.

Hazánk több városa nagy áldozatokra volna hajlandó, ha egy szervezett dalogyletet tudna létesíteni, minden fáradság

hasztalan, minden töreskvés kárba veszett, mert nem tudja megteremteni.

Kétségtelenül előnye egy városnak, ha jó dalárdája van; a társadalmi viszonyok fejlettségét s a városközműveltségének előhaladt állapotát mutatja.

Társadalmi szükségéből felelik az ilyen egylet s mivel a leghatalmasabb s legnehezebb fegyverrel rendelkezik, a dal hatalmával azért mindenütt szívesen látott vendég s művelői pártolásbat részesülnek.

Városunk meg van áldva egyletekkel, van tüzölő, vereskereszt, fehérkereszt, kaszinó, önképző, népjelölő, korszólóváros, betegsegélyező-, női jótékony-egylet stb. stb. Ezeknek pártolása bizonyára hazafias kötelesség. De hány fővárosi olyan egyletnek vagyunk tagjai, hogy tagjaink díjunkt semmi körpótlásban sem részesülünk. Csak nevünk szerepel s ez hiezel nekünk.

Ehelyett jobb volna, ha városunk egyik legérdemesebb egyletét segélyeznénk s lehetővé tennők a 2 ft. csekély évi tagság pontos befizetésével azt, hogy ez egylet ne küzdjön folyton a lét kérdésével.

Mily csekély az összeg s ezért élvezetet is nyújt az egylet hangversenyeivel. Tegyük tehát lehetővé megélhetését, ne engedjük tengődni városunk a derek iparosokból álló egyletét.

A városi tanács jó példával mehetne előre Segélyezze évenként e cultur-egyletet, mely hitvasát ily nemesen tölti be. A köznönség pedig ne sajnálja azt a csekély áldozatot, melyellyel az országos hírnévre tett szert, továbbvirágozhaték s hirdethesse büszkén a magyar dalt s elragadó szépségével, büvös varázsvallalekeshessen minden szépre és jóra.

Az egylet nyomasztó helyzet bénítólag hat az egylet szabad működésére, tehát lehetővé csekély áldozattal, hogy a székely dalogylet, mely országos hírnévre tett szert, továbbvirágozhaték s hirdethesse büszkén a magyar dalt s elragadó szépségével, büvös varázsvallalekeshessen minden szépre és jóra.

Budapesti levél.

Budapestben, 1896. június 9.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

A ki a mi nek mostanában végbenem sok mindenféle ünnepekként nem látta, az nem látott semmit. A kit ezek a látványok nem vonzottak ide, annak a szíve ugyancsak bekéregedett; a szöveget nem okoltaht, mert potom árát jöbött föl s lehetett itt csakny napig. Sajnos azonban, hogy némely ember még azt azt meg nézte, a mit hazánki költ lenesse volna megérteni, csak olyan nehezen ne legyen abból a megengedéséért előbb jól kihozniuk. Vannak kiöbön olyanok is, a kik megértené mostani kiállításukat, azt erősítgetik, hogy az 1886 kihoz képest alig látta valami újat. Az ilyeneknek százszorosan nagyító szemüveget kellene föltenniök, hogy mégis észrevennék azt is, a mit azelőtt önk nem láthattak.

A kik a kiállítást látták, gazdagabbak egy kedves s tanulságos tapasztalattal, az nem látták, képzőletökben megfajulták az egészét. A valóság azonban gyakra fölmutatja a képzőletet s így sok képzőletök helyett legokosabb, ha országos kiállításokig mindenki megtekintti. Maga a kiállításunk az, hogy az usalom ki van zárva, mindenki találhat sok olyan névszót, a mi érdekelheti s ha mikor belelátunk a sok vizsgálatokba, a köztör meggy ki s hallgatja a szobrász-szöb zeneidarbokat. Igaz, hogy esteföl a járás is megnehebszi, anyai a sétáló, de ez a kis kellemetlenség elenyészik a tomrédik élvezetért. Alig lánának késsen akkorra, midőn a kiállítás hat hónapja letelik, ha minden totróló helyére le akarának írni. De erre nincs is szükség, mert kiki akkor élvezhet igazán minlent, ha saját szemével nézde meg ezt is, azt is.

A diákok mostréhangversenye bámulatosan szép volt s igazán csodálkozunk kell azon, hogy anyai növendők oly fönytetésen tudt énekelni. Majd minden számat előgondolt tapaszt kiéssz s egy feltűztele az ily szereplőket, hogy megimádteltek egy énekedarabot.

Hát a toruversenyről mit szóljak? Anyai férhasan kifejlődött szép ifjút még nem látott együtt az ország s nem csodálkozunk azon, ha

TÁRCSA.

NEAGA.

Ira: Carmen Sylvia.

— Románból fordította: Gondáne Steinburg Irén. —
(A királynétől egyedül jögosított magyar fordítás.)

(Folytatás)

A dal kezdetein kis élet és vígság volt énekekben, de majd csak újból a régi, szomorú hangot hallatá, mely mélyen meghatotta a körülállót. A legények közelébe húzódtak. Neagához s az egyik így szólt:

— Lányka, te karcsú és kecses vagy, szemed és hajad olyan, mint az éj — s erre közelébe állott és megakartja ölelni.

De ő oly erővel ránta ki magát, annak karjából s oly fenyegetően tekintett rége, hogy a legény szótlánul állt odább.

— Ha! ha! — kiáltás nehányan nevette. — Vigyázz, ne nyúl hozzá, mert éget. S aztán nehány asszony közeledett az öreghöz.

— Nem muszálnál nekünk egynt, mondá az egyik; de tudod, olyan jó busa.

— Oh, igen szívesen, válaszolt Vlád s oly megrázó szomorú nótát játszott, mint a milyen az ő élete volt.

Midőn bevégte, egyszerre csak felhangzott a lakodalmas karjantás, majd a szokásos pisztoly-lövések durranása, a mi közé vig muzsikaszó hangja vegyült.

A lakodalmasok közelétek; elől jöttek a muzsikás öngányok, kik fűbeszakítás nélkül húzódtak; ezek után gyermekek jöttek és virágot hintettek, mögöttük legények és leányok lépdeltek s végre előtton a völgyöny, egész banderium-tól körülveve

A menyasszony virággal és pántlikával díszített szerkezt ő fehér öltöz, kelengyője és agyuenyüze mind a szerkeztől felrakva. Fejéről váltól fénylen mesze elsíllogott az ezüst totrákis. (A hajfúrtókról alácsüngő ezüst vagy arany szálakból font hajdizs.) Nagyon szép volt és nagyon boldog, szeretett volna mosolyogni s csak az illem kedvéért ült le kissé szomoly. Néha még se bírta megállni s boldog mosolytlan ajkán, tekintett szét. Mosolygó lánykák által körülötte lőtt, valamint a násznagygy színtűn a szerkeztön foglaltak helyét.

Most megállt a menet, a völgyöny leszállt lováról, hogy a menyasszonyt leemlje a szerkeztől.

— Ne feledd el Iréna, — sügt egyik leányka a menyasszonynak — ne feledd el, mikor mellet-

tem lépsz, húzd végig a lábod a padlón, hogy esztendő én is féljöz menjek.

Négy ezüst h-t fordított a lakodalmasoknak; hájt neki ez a vígságot látni, harag és fájdalom tölté el szívet, midőn észrevette, hogy edes apja ép most kapja muzsikálással az almaszét. Ez az almaszeta neki mérög volt, oh mint szerette volna ezt a pánt mesze elhajítani, hogy ne is lássa.

Abban a hitben, hogy a lakodalom már tovább menti, megfordult, de éppen abban a pillanatban ngrott le a menyasszony a szerkeztől.

Hangos sikolyban tört ki, midőn a völgyényt meglátta s félretolta mindezt, mi utját állta, rohant hozzá.

— Rádu! Rádu! Irénem! ah, de jó, hogy meg-találtalak. Apám! Jöjjön ide gyorsan, edes apám! Gyorsan megragadd atyja kezét s magval húzza az öreget.

— Nézzé apám! Rádu, a kigyelmed hát. Most már meg-vagyunk mentve s többet nem leszünk ily szerencsétlenek. Oh Rádu! mily boldogság ez ránk nézve.

De az öreg csak megállt, mivel észrevette, hogy fia mozdulatlanul maradt és egy szóra sem miltatja.

(Folytatjuk)

